

WETHOUDERSBIJeenKOMST 22 MAART 2023

⇒ Thema: Bestaans- zekerheid en kwetsbare groepen

Impressieverslag van de wethoudersbijeenkomst met minister Schouten en de Programmaraad Regionale Arbeidsmarkt op woensdagmiddag 22 maart 2023 in Kasteel Woerden.

AANWEZIGEN

- MINISTER CAROLA SCHOUTEN, MINISTER VOOR ARMOEDEBELEID, PARTICIPATIE EN PENSIOENEN EN VICEMINISTER-PRESIDENT
- CARSTEN HERSTEL, DIRECTEUR-GENERAAL SOCIALE ZEKERHEID EN INTEGRATIE BIJ HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID
- LEONARD GELUK, ALGEMEEN DIRECTEUR VAN DE VERENIGING VAN NEDERLANDSE GEMEENTEN EN VOORZITTER VAN DE PROGRAMMARAAD
- SPREKERS: WETHOUDER BOUKE VELZEN (ZOETERMEER, REGIO ZUID-HOLLAND CENTRAAL) EN WETHOUDER NATASJA GROOTHUISMINK (ZAANSTAD, REGIO ZAANSTREEK-WATERLAND)
- ONGEVEER 30 DEELNEMERS, VOORAL WETHOUDERS
- GESPREKSLEIDER: RICK VAN DER KLEIJ

Inhoudsopgave

Introductie	2
Thema's voor de minister	2
Minister Schouten: bestaanszekerheid is ongezamenlijke missie	3
Wethouder Velzen: kijk naar de totale situatie van de klant	7
Wethouder GroothuisMink: werk vanuit de logica van de wijk	8
Directeur-generaal Herstel: commitment om in kwetsbare wijken te investeren	10
Afronding	12
Meer informatie	12

Introductie

Deze wethoudersbijeenkomst is de laatste van een drieluik. Het thema 'bestaanszekerheid en kwetsbare doelgroepen' is gekozen door de wethouders zelf. De focus komt voort uit armoede in zijn algemeenheid, met aspecten als energie-armoede en bestaanszekerheid. Daaraan is de begeleiding van kwetsbare doelgroepen toegevoegd.

Minister Carola Schouten is in het eerste deel van de bijeenkomst aanwezig en laat hierbij haar gedachten gaan over het thema. Zij wordt daarna afgelost door directeur-generaal Carsten Herstel. Verder bestaat het programma uit presentaties van de wethouders Bouke Velzen en Natasja Groothuismink en twee rondes met tafelgesprekken.

MEER WETEN?

Bekijk de [presentatie van wethouder Velzen](#) en de [presentatie van wethouder Groothuismink](#). Benieuwd naar de vorige twee wethoudersbijeenkomsten met als thema's *Doorontwikkeling van RMT's richting nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur* (16 november 2022) en *Verbinding tussen Sociale en Economische Zaken* (22 februari 2023)? Lees dan de [impressieverslagen van de eerste bijeenkomst](#) en de [tweede bijeenkomst](#) van het drieluik.

Thema's voor de minister

Er wordt afgetrapt met een ronde met tafelgesprekken. Gespreksleider Rick van der Kleij stelt de aanwezige wethouders de vraag: welke thema's wil je bespreken met de minister? Drie belangrijke thema's worden plenair genoemd:

- Wanneer de Participatiewet wordt gewijzigd in spoor 2. Want alle pilots en wat we verder nog proberen zijn mooi. Maar zaken moeten ook structureel worden geregeld.
- Meer armoedeverzoeken voor werkende mensen met een laag inkomen. Bij gemeenten kloppen elke dag mensen aan die steeds meer in de knel zijn geraakt door onder meer de hoge energieprijzen en de inflatie. Nog een aanvulling hierop: het toepassen van een bestaansminimumniveau is veel belangrijker dan allerlei middelen om incidenteel mensen te helpen.
- Vertrouwen is het toverwoord, zowel vanuit de gemeente naar de klant toe als vanuit het Rijk richting de gemeente. Geef gemeenten de ruimte om regelingen toe te passen die vanuit vertrouwen werken. En houd voor ogen dat de gemeente ook onderdeel is van de democratie.

Minister Schouten: bestaanszekerheid is onze gezamenlijke missie

Groot actueel thema

Carola Schouten vindt het belangrijk om met wethouders over bestaanszekerheid te spreken. “Het is onze gezamenlijke missie en natuurlijk ook een groot actueel thema. Dat was het al en is nu nog meer naar de oppervlakte gekomen door de zeer hoge inflatie. Er is een groep mensen die hiervoor erg kwetsbaar is.”

De minister wijst op een fundamentele ontwikkeling. Het vertrouwen in de overheid is aangetast bij een deel van de bevolking, onder andere als gevolg van de toeslagenaffaire. “Als er hulp is, komen mensen niet meer naar ons toe. Dat vind ik op dit moment de grootste paradox. Wij hebben dus niet alleen een vraagstuk wat betreft de hoogte van de regelingen, maar ook hoe we überhaupt mensen bereiken om te laten zien dat we ze echt kunnen helpen.”

Complex systeem

Het kabinet heeft voor zichzelf een analyse gemaakt van de uitslagen van de Provinciale Statenverkiezingen van 15 maart. Hieruit noemt Schouten een ontwikkeling die in allerlei domeinen waaronder het sociaal domein te zien is. “Wij willen als overheid dienstbaar zijn. We zijn echter in een soort systeem terechtgekomen waar bij het draaien aan één knop, ergens anders een effect optreedt dat we bijna niet meer kunnen voorspellen. En nog minder kunnen wij zien hoe we dat oplossen als we naar een hoger niveau gaan. We hebben het ongelooflijk complex gemaakt.”

De overheid wil steeds voor verschillende groepen verschillende regelingen maken, om een regeling zo gericht mogelijk te krijgen voor een bepaalde groep. “Je kunt eigenlijk bij niemand meer pijnloos daarop terugkomen. Elke nieuwe regeling maakt het nog complexer.”

Er is een spanningsveld tussen aan de ene kant gerichtheid en aan de andere kant het aantal mensen dat daarmee kan worden bereikt, vertelt de minister. Dit speelt ook bij de kabinetsambitie om de toeslagen af te schaffen. “Het afgelopen jaar hebben we alleen maar toeslagen verhoogd of toegevoegd. Omdat we op deze manier heel gericht mensen kunnen bereiken.” De kwestie is belangrijk bij de voorbereiding van de Voorjaarsnota. “Onze uitdaging is om te zorgen voor een doelgericht beleid.” NB: de Voorjaarsnota is inmiddels gepubliceerd.

Een wethouder wijst tussendoor op de privacyregels als een belangrijke belemmering om het eenvoudiger te maken. Voor het actief aanschrijven van klanten is een koppeling van gegevens nodig. “Ik hoef niet te vertellen hoe ingewikkeld dat is.”

Meer ruimte in het gemeentelijke beleid

Schouten krijgt de drie thema's voorgeschoteld die wethouders aandroegen.

Allereerst: wanneer wordt de Participatiewet gewijzigd in spoor 2? Momenteel wordt gewerkt aan het wijzigen van spoor 1, geeft de minister aan. Daarover is er een internetconsultatie. "Dit traject ligt op stoom. Ik denk dat hieruit al veel meer ruimte in het lokale beleid komt. Dan zijn dingen toegestaan die nu nog wettelijk verboden zijn."

Begonnen is met het uitwerken van spoor 2. De minister wil geen onrealistische verwachtingen wekken. "Dit gaat niet alleen over 'mijn eigen' Participatiewet, maar ook over andere wetten zoals de Wmo en Jeugdwet. Jullie weten zelf wat voor ingewikkelde puzzel zo'n wetgevingstraject is. Dat is niet volgend jaar afgerond."

" Door de wijziging van de Participatiewet krijgen gemeenten de ruimte die we hen ook echt willen geven. "

Grens aan ruimte

Vervolgens wordt het thema vertrouwen aan de orde gesteld. Dat wordt beoogd met de wijziging van de Participatiewet, reageert Schouten. "Hiermee krijgen gemeenten de ruimte die we hen ook echt willen geven."

Zij legt wel een dilemma voor. "Ik krijg nu vaak de klacht dat gemeenten onderling zo veel verschillen, want mensen willen rechtszekerheid. Dit is de spanning die erop zit. Daarom is er ook een grens aan de ruimte die we kunnen geven." Momenteel is een team aan het nadenken over hoe maatwerk het beste kan worden vormgegeven.

De minister geeft als voorbeeld een klant met multiproblematiek. Dan zijn er verschillende regelingen van toepassing die mogelijk niet altijd consistent met elkaar zijn. "Jullie zien dan dat het niet werkt voor die persoon. Heb je dan de mogelijkheid om een probleem op te lossen door even te zeggen: dit doen we niet? Ik denk dat het een goede werkwijze is om in zulke gevallen er doorheen te breken."

Volgens de wethouder die het punt inbracht, helpt vooral het tweede deel van wat de minister zegt. "Geen situatie is hetzelfde. Ik snap heus dat je niet aan postcodezorg wilt doen; de grote lijnen moeten kloppen. Maar je moet ook kunnen zeggen: hier hebben wij de ruimte als gemeente om wel te helpen, want we vinden dat er nu iets moet gebeuren."

Beoordelen van eigen handelen

Er wordt nog een andere kwestie aangesneden. Een wethouder zoekt naar een manier om nadrukkelijker het eigen handelen als overheid te kunnen beoordelen. “Als wethouder sociale zaken doe ik soms iets, terwijl een collega het tegenovergestelde doet. We zouden eigenlijk een soort toets moeten hebben om de integraliteit in al ons handelen te waarborgen.”

Schouten herkent de spanning met andere domeinen. Zij kwam recent tijdens een bezoek aan een Limburgse gemeente over de vloer bij een vrouw die in een oud huurhuis vol schimmel woonde en daardoor longklachten had. Ze kan minder werken, met alle financiële gevolgen van dien. “Ik schaamde me echt kapot toen ik bij haar binnen stond. Waar wij kijken naar de inkomensregelingen, is deze mevrouw hiermee natuurlijk niet geholpen. Zij moet gewoon een andere woning krijgen.”

In een dergelijke situatie ontstaat een vicieuze cirkel. “Wij moeten daarom echt meer effecten gaan beoordelen. Of dat via een toets moet, is een tweede. Ik sta open voor goede suggesties. Want nu ben ik soms aan de achterkant dingen aan het repareren.”

Minister Schouten besluit haar verhaal met de oproep om goede voorbeelden mee te geven. “Denk alsjeblieft met me mee. Als je een mogelijkheid ziet die ik nog niet ken of waarvan je vindt dat daarvoor echt meer aandacht nodig is, doe dat dan.”

BOODSCHAP VOOR MINISTER

De twee wethouders die een presentatie houden, krijgen de gelegenheid om met een voorproefje een boodschap aan de minister mee te geven. Hun punten...

Bouke Velzen

- Het belangrijkste is dat de koppeling tussen arbeidsmarkt en bestaanszekerheid niet alleen gaat over mensen aan het werk helpen. Het is de laatste tijd veel complexer geworden. We moeten binnen de arbeidsmarktregio een stevige vloer onder de voeten van onze inwoners bouwen. In de praktijk is het nu nog een vloer met bewegende delen. Het gaat over wonen, over zorg, over een baan, over voldoende middelen om ervan te leven. Dat kunnen we in de gemeente en de regio echt verbeteren. We kunnen meer de mens centraal stellen en naar de totale situatie kijken. Daarom juich ik de ontwikkeling van de Regionale Werkcentra toe. Eigenlijk zouden we die gedachte breder moeten trekken dan alleen het gebied van arbeid.
- Landelijk gezien weten we al jaren dat toeslagen, de armoedeval et cetera echt een probleem vormen. Het is een verhaal voor de lange termijn en ook zeer complex maar zo lang wij het laten voortduren, wordt het nooit een keer simpel. We moeten ergens een streep in het zand trekken en zeggen: vandaag gaan we beginnen. Tot dat moment kunnen gemeenten de hand uitsteken om samen met het Rijk voor een overbrugging te zorgen.

- **Reactie van minister Schouten:** we zijn al begonnen. Zo is mijn collega Karien van Gennip bezig met het afschaffen van de kinderopvangtoeslag en het opzetten van een stelsel van directe betaling bij de kinderopvang. Het is dus niet zo dat er niets gebeurt, maar bij de huurtoeslag is wel gebleken hoe lastig het kan zijn. Er lag een wetsvoorstel met behoorlijk wat vereenvoudigingen. Maar ik geloof dat veel wethouders hiervan buikpijn kregen, omdat je niet meer goed gericht mensen kunt bereiken waardoor de effecten desastreus zouden kunnen zijn. Daarom hebben we het voorstel teruggetrokken. Dit wil niet zeggen dat we stoppen met nadenken; vereenvoudiging wordt echt op alle punten opgepakt. Maar je kunt voor situaties komen te staan waar je toch een andere keuze moet maken omdat op dat moment iets anders belangrijker is.

Natasja Groothuismink

- Ik ga vertellen hoe we kwetsbare mensen bereiken en wat daarvoor nodig is in een van de kwetsbaarste wijken van Nederland. Ik geef jullie geheime ingrediënten mee. Mijn oproep aan de minister is dat ik die wel ergens van moet kunnen financieren. We moeten zorgen dat de meest kwetsbare mensen naar een Regionaal Werkcentrum of alle voorzieningen toegaan en ook gebruikmaken van de verschillende regelingen. Daarvoor is het nodig om niet alleen de programma's maar ook de randvoorwaarden te financieren. We beschikken nu over incidentele middelen maar willen investeren in een structureel netwerk dat een wijk op weg kan helpen. Wij hebben bijvoorbeeld in het onderwijs brugfunctionarissen aangesteld: wie betaalt hen op de langere termijn?
- **Reactie van minister Schouten:** ik zou het even willen omdraaien. Ik herken de problematiek, want in Den Haag redeneren we ook altijd: wie betaalt wat? Terwijl je volgens mij samen met je collega-wethouders budgetten bij elkaar kan leggen. Wat is het meest effectief? Waar helpt je iemand uiteindelijk mee? En kan vanuit een ander potje ook worden bijgedragen? Dat hebben we bijvoorbeeld gedaan bij de subsidieregeling voor IPS-trajecten. Het was ingewikkeld maar het lukte wel om een aantal budgetten samen te brengen, waardoor vanuit de zorg wordt meebetaald aan werktrajecten. Met als gedachte dat werk een van de beste manieren voor herstel is. Ook de zorgverzekeraars doen mee.

Wethouder Velzen: kijk naar de totale situatie van de klant

Twee geleerde lessen

De mens centraal stellen. Dat wordt de laatste tijd vaak gezegd maar waar gaat het nu om? Wie zijn de mensen voor wie wij een vangnet verzorgen? Daarmee begint wethouder Bouke Velzen van Zoetermeer (regio Zuid-Holland Centraal) zijn verhaal. Hij vertelt over twee geleerde lessen.

Allereerst: ga niet uit van de van de rationele mens. “Veel mensen die wij proberen te helpen, zijn niet zo rationeel en ook niet zo zelfredzaam. Zij maken niet altijd bewuste keuzes als het gaat om belastingen, toeslagen en dergelijke.” Les twee: beleidsmedewerkers zijn geen ervaringsdeskundigen. “Daar komen we steeds meer achter. Hoe dichten we het gat tussen hen en de mensen die we helpen?”

“ Wij willen ervoor zorgen dat we kandidaten
niet met nazorg,
maar met toezorg begeleiden. ”

Het verhaal van Gijs

Velzen hangt deze lessen op aan het verhaal van Gijs die wordt bedreigd in zijn bestaanszekerheid. Hij is monteur maar belandt na een vechtscheiding in een donkere periode, met als gevolg verhuizing naar een dure huurwoning in de vrije sector, verlies van zijn baan en daling van inkomen. Het helpt niet dat Gijs moeite met lezen en schrijven heeft en zijn sociaal netwerk vrij klein is.

Het werkbedrijf De Binnenbaan slaagt erin om hem via een proefplaatsing aan het werk te krijgen bij een werkgever. Ook kan Gijs naar een sociale huurwoning toe. Eind goed, al goed? Nee, dat niet, zegt Velzen. Gijs is zich er niet van bewust dat hij zijn hogere inkomsten moet doorgeven in verband met toeslagen, waardoor de Belastingdienst beslag legt op het geld. De werkgever is er binnen een paar maanden klaar mee en Gijs belandt bij de afdeling Inkomen van de gemeente.

Naar aanleiding van deze casus hebben de gemeente Zoetermeer en De Binnenbaan met elkaar gesproken over de vraag: hoe kunnen wij ervoor zorgen dat we kandidaten niet met nazorg, maar met toezorg begeleiden? En bijvoorbeeld helpen bij het aanpassen van toeslagen, aldus Velzen. “Onze wens is om de mens centraal te stellen. We moeten echter niet onderschatten dat het sociaal vangnet van de gemeente of de landelijke overheid kan zorgen voor enorme stress. We gaan hierbij uit van een hoge mate van zelfredzaamheid en ratio bij mensen, maar dit is vaak niet het geval. Dat hebben we bij de casus van Gijs geleerd.”

Aan de slag met integrale samenwerking

Velzen is ervan overtuigd dat de partijen in de regio aan de slag moeten gaan met integrale samenwerking. Zij moeten kijken naar de totale situatie van onze inwoners. Hij herhaalt de boodschap die hij eerder aan de minister doorgaf. “De verbinding in het Regionaal Werkcentrum is een zeer goede ontwikkeling, maar is het niet een idee om dit concept verder uit te bouwen? Plaats niet alleen werk in het RWC maar ook onder meer schuldhulpverlening en woonzekerheid.”

Een wethouder vraagt in hoeverre jeugdzorg, maatschappelijk werk en andere partijen met een signaalfunctie nu al aan de voorkant worden betrokken? “We werken in Zoetermeer met een multidisciplinair team waarbij we alle gebieden bij elkaar willen brengen”, reageert Velzen. “Maar we zien ook dat dit samenhangt met een cultuurverandering. Partijen zijn toch vaak geneigd om op eilandjes te blijven zitten.”

Wethouder Groothuismink: werk vanuit de logica van de wijk

Geheimen voor het bereiken van de meest kwetsbare mensen in kwetsbare wijken. Natasja Groothuismink van Zaanstad (regio Zaanstreek-Waterland) belooft deze te onthullen naar aanleiding van de ervaringen in Poelenburg. Deze wijk is in 2022 in combinatie met de wijk Peldersveld – samen Zaandam Oost genoemd – aangewezen als een van de 20 focusgebieden binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Hiervoor is een pact gesloten. Groothuismink licht toe: “We gaan twintig jaar investeren in Poelenburg. Wij beginnen bij de jeugd om een stevig fundament te leggen in de wijk. We willen natuurlijk ook dat het goed gaat met de ouders. Daarom werken we aan participatie en pakken we armoede aan.”

Geheim nummer één is dat partijen over de grenzen en domeinen heen met elkaar samenwerken. “Dit betekent dat onder meer de commissaris van de politie, een bestuurslid van de moskee en buurtbewoners door elkaar aan tafel zitten. Zij praat over wat ze zien gebeuren. Je kunt zeggen dat twee derde van de problematiek bij een derde van de inwoners zit.”

Hoge opkomst bij banenmarkt door inzet sleutelfiguren

In het najaar van 2022 is een banenmarkt op een strandje midden in Poelenburg georganiseerd (bekijk de korte aftermovie). Over de opkomst heerste vooraf scepsis. “We kregen te horen: komen er tien mensen op af, dan is het veel. Maar er waren 270 belangstellenden uit de wijk! Van hen hebben we er 50 direct bemiddeld naar werk. Ook beseften mensen dat er überhaupt werkgevers zijn die interesse in hen hebben en het gesprek willen aangaan. Dat is heel waardevol.”

De hoge opkomst is volgens Groothuismink te danken aan de inzet van sleutelfiguren in de wijk. “Als wij een folder sturen of een bericht op Facebook zetten, komt er bijna niemand. De sleutelfiguren hebben op hun eigen manier wijkbewoners gestimuleerd om de banenmarkt te bezoeken en daarom is het evenement zo’n succes geworden. Mijn oproep dan ook: investeer structureel in sleutelfiguren.”

Brugfunctionarissen op scholen

De wethouder noemt nog een ander geheim ingrediënt. Op scholen worden brugfunctionarissen ingezet. “Zij zijn in dienst bij het onderwijs maar slaan wel degelijk de brug naar de armoedevoorzieningen en de verschillende instanties. Het is mooi dat ons voorbeeld nu nationaal beleid kan worden.”

De brugfunctionarissen kunnen het vertrouwen herstellen tussen instanties en ouders, zegt Groothuismink. “Zij weten wat er aan de hand is omdat ze op het schoolplein met ouders spreken en ook achter de voordeur komen.”

**“ Een belangrijke les is: werk vanuit de logica van de wijk.
Dus niet vanuit de logica van de wet of de logica van de voorziening of
de logica van de regio richting werk. ”**

Aansluiten bij wat in wijk speelt

Tot slot een belangrijke les: werk vanuit de logica van de wijk. “Dus niet vanuit de logica van de wet of de logica van de voorziening of de logica van de regio richting werk. We sluiten echt aan bij wat er in een wijk speelt. Om mensen gelijke kansen te geven, moet er ruimte zijn om te differentiëren. Je moet verschil kunnen en willen maken in kwetsbare wijken. Anders is er straks een Regionaal Werkcentrum waar niemand komt.”

Vanuit de zaal komt een vraag. Er is een consistente lijn van rust nodig maar een wethouder moet ook politieke succesjes behalen. Hoe ga je daarmee om? “Soms moet je met elkaar een beetje lef tonen”, antwoordt Groothuismink. “Zo was de financiering van de brugfunctionarissen aanvankelijk niet geregeld maar hebben we samen met de partners gezegd: de middelen komen er heus wel. Dus eerst de oplossing en daarna de potjes met geld. Soms moet je hiervoor coulance van het ministerie vragen maar het kan echt.”

Directeur-generaal Herstel: commitment om in kwetsbare wijken te investeren

Tijdelijk geld echt gebruiken

Carsten Herstel wordt gevraagd om te reageren op de verhalen van de twee wethouders. Hij kan in Zaandam Oost van dichtbij zien hoe het gaat, omdat hij rijksvertegenwoordiger van dit focusgebied is.

“Eigenlijk hebben we het best vaak over geld en tegelijkertijd liggen er ook kansen. Het is mijn rol om af en toe te zeggen: het is soms tijdelijk geld maar maak er nu echt gebruik van. Want de departementen proberen zoveel mogelijk middelen naar de focusgebieden te brengen.”

De oproep voor structurele financiering horen de ministeries goed, zegt Herstel. “Ik zeg altijd: 50 procent van het geld dat wij in het sociaal domein besteden, gaat naar 5 procent van de inwoners. In de kwetsbare wijken zit voor een aanzienlijk deel de problematiek. We moeten ervoor zorgen dat het geld ook daarnaartoe gaat.”

Lichtpuntjes groot maken

Het Rijk gaat commitment aan om permanent in de focusgebieden te investeren. Het aantal is niet in beton gegoten, zegt Herstel. Soms komen er gebieden bij en soms vallen er gebieden af, omdat die een stap vooruit maken. Daar gaat wel tijd overheen, vertelt Herstel aan de hand van het voorbeeld van Poelenburg. “Er zijn lichtpuntjes maar tegelijkertijd is de wijk erg vatbaar voor ondermijning en zorgt arbeidsmigratie voor nieuwe problemen.”

Een wethouder merkt op dat het continu gaat over kwetsbare wijken, kwetsbare mensen en multiproblematiek. “We hebben het niet over de kracht die in die wijken zit. We moeten daarbij aansluiten en er meer over gaan praten.” Herstel is het hiermee eens. “Het helpt om de lichtpuntjes heel groot te maken. Het werkt niet stimulerend om tegen iemand te zeggen dat die kwetsbaar is en een steuntje in de rug nodig heeft.”

“ Wij zitten in Den Haag echt niet systemen voor het systeem te maken. We maken deze systemen voor de mensen voor wie we het doen, elke dag weer. ”

Vereenvoudiging belangrijke opdracht

Herstel heeft een hekel aan de concepten van systeemwereld en leefwereld. “Wij zitten in Den Haag echt niet systemen voor het systeem te maken. We maken deze systemen voor de mensen voor wie we het doen, elke dag weer. Vereenvoudiging is eigenlijk mijn enige belangrijke opdracht, want het is gewoon te ingewikkeld geworden. Ik geloof erin dat we nu stapjes aan het zetten zijn, maar het is een kwestie van lange adem.”

ANDERE OPLOSSINGEN

In de tweede ronde met tafelgesprekken kunnen de wethouders nog niet genoemde oplossingen uit de eigen gemeente of regio aandragen. Ook is de vraag: wat is nodig om de impact hiervan te vergroten? Een lijstje met antwoorden:

- “Er zijn klanten die vrij kort in de bijstand zullen zitten en klanten bij wie het waarschijnlijk niet meer gaat lukken om aan werk te komen. Daartussen zit de grootste groep. Voor deze mensen ontbreekt de basislogica van ‘als ik meer ga doen, wordt ook mijn leven beter’. Dat is een van de grootste obstakels voor werk. We moeten de basislogica terugbrengen in het systeem door middel van een gebundelde overheidsuitkering of een bufferbudget, maar dan beter. In dat geval komen we heel ver met het aanbieden van ontwikkelpaden voor de grote verscheidenheid van mensen in de bijstand.”
- “Wij doen in Rotterdam een pilot met inkomenszekerheid naar werk, waarbij we dertig mensen intensief begeleiden bij het meer gaan doen. Zij krijgen de garantie dat ze erop vooruitgaan. De administratieve lasten en de onzekerheid over wat er met toeslagen enzovoort gebeurt, nemen we bij hen weg. We hopen iets te ontdekken dat ook opschaalbaar is.”
- “Een variant op de brugfunctionaris is de sociale boekhouder. Die fietst eveneens door de wijk en komt bij mensen over de vloer. De sociale boekhouder is zo’n bekende figuur dat hij of zij ook van mensen hoort om even bij die mevrouw of meneer langs te gaan.”
- “We betalen in Den Haag 4 procent van de kosten van kinderopvang, als mensen met een bijstandsuitkering een traject naar werk volgen. Deze tegemoetkoming verlaagt de drempel van vaders en moeders om van kinderopvang gebruik te maken. Een ander initiatief is dat we samen met vrijwilligersorganisaties een soort vrijwilligersfestival organiseren. Met als thema: wil je aan het werk, dan kunnen we helpen.”
- “Nog een voorbeeld uit Den Haag. Sociaal ondernemers helpen ons al tien jaar lang om mensen met een beperking aan het werk te krijgen. Zij zoeken nu de haarvaten van de wijk op en houden in buurthuizen gesprekken met mensen. Daarvoor geven we deze ondernemers geld.”
- “Het door de gemeente Utrecht ontwikkelde Huishoudboekje is een bijzonder goed initiatief. Iemand krijgt tijdelijk of iets langer hulp bij het beheren van de eigen geldzaken.”
- “Stress-sensitief werken is het fundament. Dit houdt in dat een professional zich realiseert hoeveel stress mensen wel niet hebben, als zij in armoede leven of zonder warmte zitten omdat ze de energierekening niet meer kunnen betalen. Wij scholen professionals hierover op een andere manier te communiceren dan ze gewend zijn.”

Afronding

De levendige en inspirerende middag loopt ten einde en het laatste woord is aan Tanja Willemsen, programmamanager van de Programmaraad. “We gaan zeker weer een nieuwe wethoudersbijeenkomst plannen. Dat kan wellicht ook online of op een andere manier. Samen met het ministerie van SZW komt de Programmaraad hierop terug.”

Wethouders noemen alvast enkele mogelijke thema’s voor een volgende keer:

- match tussen bijstandsbestand en arbeidsmarkt;
- kansengelijkheid;
- onderwijs en arbeidsmarkt;
- lerarentekort (het grootst in kwetsbare wijken).

Meer informatie

- [Themapagina Kwetsbare doelgroepen in de arbeidsmarkt \(site Samen voor de Klant\)](#)
- [Overzicht van wethoudersbijeenkomsten sinds 2018 \(met verslagen\)](#)
- [Essay Bestaanszekerheid als belofte: naar een lokale agenda bestaanszekerheid \(Vereniging van Nederlandse Gemeenten, maart 2023\)](#)
- [Aftermovie Banenmarkt @ Poelenburg Beach](#)
- [Video Pact Poelenburg: wat doen de brugfunctionarissen?](#)

De foto van Kasteel Woerden is gemaakt door Edo de Roo (via Wikimedia Commons).